

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 131/2013-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti A., s. r. o., B., zastúpenej obchodnou spoločnosťou H., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. P. K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci v jej prítomnosti a aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 M Cdo 21/2010 a jeho rozsudkom z 30. novembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti A., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. decembra 2011 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti A., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“),

zastúpenej obchodnou spoločnosťou H., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta Mgr. P. K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci v jej prítomnosti a aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 M Cdo 21/2010 a jeho rozsudkom z 30. novembra 2011 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“ alebo „napadnutý rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobou podanou Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sa žalobcovia domáhali voči sťažovateľke ako žalovanej vypratania nebytových priestorov z dôvodu neplatnosti zmluvy o nájme, na základe ktorej tieto priestory užívala sťažovateľka.

Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 14 C 147/05-140 z 15. apríla 2009 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že žalobe vyhovel a sťažovateľke uložil povinnosť vypratať nebytové priestory a zaviazal ju na náhradu trov konania.

Okresný súd ako predbežnú otázku pri posúdení dôvodnosti žaloby žalobcov riešil platnosť nájomnej zmluvy uzavretej medzi žalobcami, resp. ich predchodcom a sťažovateľkou, a dospel ku skutkovému záveru, že predmetom zmluvy o nájme medzi žalobcami a sťažovateľkou boli nebytové priestory (a nie časť nehnuteľnosti, ako to namietala sťažovateľka), a preto pre posúdenie platnosti tejto zmluvy je relevantné zachovanie podmienok ustanovených zákonom č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov v znení platnom v čase uzatvorenia zmluvy (ďalej len „zákon č. 116/1990 Zb.“). Okresný súd z uvedeného vyvodil právny záver, že nedostatok predchádzajúceho súhlasu príslušnej mestskej časti B. má za následok absolútnu neplatnosť zmluvy o nájme týchto priestorov. Okresný súd navyše dospel k záveru, že predmetná nájmná zmluva je neplatná aj pre jej rozpor s dobrými mravmi, keďže bola nevyvážená v neprospech žalobcov ako prenajímateľov.

Sťažovateľka podala odvolanie proti rozsudku okresného súdu, v ktorom okrem iného namietala nesprávnu kvalifikáciu predmetu nájmu okresným súdom (ako nebytového priestoru, pozn.). Tento skutkový záver nemal podľa sťažovateľky oporu vo vykonanom dokazovaní. Podľa sťažovateľky predmetom nájmu je časť nehnuteľnosti, pričom takto kvalifikovaný predmet nájmu sa nespravuje ustanoveniami zákona č. 116/1990 Zb. a podmienkou platnosti zmluvy o nájme tohto predmetu nájmu nie je súhlas príslušnej mestskej časti. Sťažovateľka v odvolaní namietala aj nesprávnosť záverov okresného súdu o rozpore nájmovej zmluvy s dobrými mravmi a porušenie svojich procesných práv v konaní vedenom okresným súdom.

Krajský súd na základe odvolania sťažovateľky rozsudkom č. k. 4 Co 281/2009-181 z 24. marca 2010 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) potvrdil rozsudok okresného súdu a sťažovateľku zaviazal na náhradu trov odvolacieho konania.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) na podnet sťažovateľky podala mimoriadne dovolanie proti rozsudku krajského súdu a rozsudku okresného súdu, v ktorom uplatnila dva dovolacie dôvody, a to podľa § 243f ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), t. j. že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 OSP, konkrétne k vade podľa § 237 písm. f) (sťažovateľke bola odňatá možnosť konať pred súdom, pozn.), a podľa § 243f ods. 1 písm. c) OSP, a to že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd preskúmal rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu v rozsahu dovolacích dôvodov uplatnených generálnou prokuratúrou, dospel k záveru o nedôvodnosti mimoriadneho dovolania a napadnutým rozsudkom zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora. Sťažovateľku zaviazal na náhradu trov dovolacieho konania.

Sťažovateľka namietala porušenie ňou označených základných práv rozsudkom najvyššieho súdu, ktorý je podľa nej ústavne nekonformný, a navrhla, aby ústavný súd rozhodol o jej sťažnosti týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa..., aby sa sťažovateľova vec prerokovala v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, bolo postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušené.

2. Základné právo sťažovateľa..., domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, bolo postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušené.

3. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. XI. 2011, sp. zn. 6 M Cdo 21/2010, rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24. III. 2010, č. k. 4 Co 281/2009-181 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 15. IV. 2009, č. k. 14 C 147/2005-140 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia... spoločnosti A., s. r. o. v sume 296,40 Eur... na účet advokátskej kancelárie H., s. r. o... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľka zároveň ústavnému súdu navrhla, aby *„V zmysle § 52 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia dovolacieho súdu“.*

Sťažnosť sťažovateľky bola pridelená sudcovi spravodajcovi M. L. Dňa 27. januára 2012 sťažovateľ doručil ústavnému súdu *„vyhlásenie o odmietnutí ustanoveného sudcu spravodajcu“* a následne 14. septembra 2012 sudca spravodajca namietal svoju predpojatosť. Uznesením č. k. II. ÚS 383/2012-7 z 20. septembra 2012 bol vylúčený z konania a rozhodovania vo veci v súlade s rozvrhom práce ústavného súdu na obdobie od 29. februára 2012 do 28. februára 2013. Dňa 9. januára 2013 bola vec pridelená sudkyni spravodajkyni M. M.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom a rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým zamietol mimoriadne dovolanie generálnej prokuratúry smerujúce proti rozsudku krajského súdu a rozsudku okresného súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné

a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal namietaný postup a rozsudok najvyššieho súdu s prihliadnutím na rozsudok okresného súdu, rozsudok krajského súdu a mimoriadne dovolanie generálnej prokuratúry.

Ústavný súd zdôrazňuje svoju judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom rozhodovania ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

Prvý okruh námietok sťažovateľky smeroval k spochybneniu záverov najvyššieho súdu pri vysporiadaní sa s procesnými pochybeniami okresného súdu i krajského súdu, v ktorých generálna prokuratúra videla naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 243f ods. 1 písm. a) OSP, t. j. že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 OSP, konkrétne k vade podľa § 237 písm. f), a to odňatie možnosti konať pred súdom.

Sťažovateľka v tomto okruhu svojich sťažnostných námietok uviedla: «Ako už bolo uvedené v predchádzajúcej časti tejto sťažnosti, prvé pojednávanie vo veci bolo zákonným sudcom nariadené až po takmer štyroch rokoch od podania návrhu (až po podaní ústavnej sťažnosti na prietahy v konaní), na deň 14. 1. 2009.

Odporca sa pre problémy so zabezpečením preberania písomností v prevádzke reštaurácie A. nedozvedel. Z rovnakého dôvodu sa nedozvedel ani o ďalšom pojednávaní

nariadenom na termín bezprostredne (s ohľadom na režim doručovania súdnych zásielok a procesné právo na prípravu) nasledujúci, na 24. II. 2009.

Bez ohľadu na skutočnosť, že nemožnosť doručenia predvolania vznikla na strane odporcu, je potrebné zdôrazniť, že išlo o krátke (a jediné) obdobie, počas ktorého odporca písomnosti nepreberal. Odporca má za to, že táto skutočnosť nezakladá a nemôže byť dôvodom pre odňatie základných ústavných a procesných práv účastníka konania...

Odporca ihneď zabezpečil nápravu a v ďalšom priebehu konania (počas takmer troch rokov jeho trvania) nevznikol žiadny problém s doručovaním na strane odporcu.

Súd prvého stupňa však v ďalšom priebehu závažne pochybil pri doručovaní písomností, keď k (údajne) trom súdnym zásielkam zo zákona povinne doručovaným účastníkom (vrátane dvoch uznesení pripúšťajúcich odvolanie) existujú v súdnom spise iba dve doručanky. Súd tak preukázateľne pochybil v administratívnom procese, ktorý zabezpečuje realizáciu základného práva na verejné prejednanie veci, sťažovateľ však považuje za podstatný následok tohto pochybenia, ktorým bolo faktické odňatie možnosti odporcovi zúčastniť sa pojednávania nariadeného na 24. III. 2009, keďže odporca prevzal iba dve vyššie spomenuté uznesenia pripúšťajúce odvolanie a žiadne predvolanie na pojednanie. Následkom tohto pochybenia je skutočnosť, že súd nevie hodnoverne preukázať doručenie všetkých troch zásielok zo zákona doručovaných účastníkom... Súd vyššieho stupňa sa s touto námietkou odporcu riadne účelovo nevysporiadali, pričom NS SR sa obmedzil na (podľa presvedčenia sťažovateľa) účelové konštatovanie, že „doručenka preukazujúca doručenie predvolania nevzbudzuje pochybnosti“, k nezrovnalosti v počte zásielok a doručeníek sa vôbec nevyjadril, čo sťažovateľ považuje za závažný nedostatok odôvodnenia rozhodnutí odvolacieho súdu a dovolacieho súdu...

Sťažovateľovi nebolo doručené predvolanie ani na pojednanie konané dňa 15. IV. 2009 (súdny spis neobsahuje v tomto prípade žiadnu doručenkú), zdôvodnenie dovolacieho súdu, že „na tento deň pojednanie nariadené nebolo a prvostupňový súd v tento deň ani nepojednával“, „išlo o deň, na ktorý len za účelom vyhlásenia rozsudku bolo odročené pojednanie uskutočnené 24. III. 2009“, pričom „keďže žalovaná sa na pojednanie nariadené na deň 24. III. 2009 neustanovila a ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o jeho odročenie, sama sa zbavila možnosti dozvedieť sa o termíne vyhlásenia rozsudku“. Najvyšší súd SR v odôvodnení neuviedol žiadne zákonné procesné ustanovenia, ktoré odoberajú

právo účastníka zúčastniť sa pojednávania, na ktorom má dôjsť „iba“ k vyhláseniu rozsudku, alebo sa o takomto pojednávaní aspoň dozvedieť. Odporca si dovoľuje pripomenúť, že pojednávanie vytýčené, alebo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku je štandardný procesný inštitút..., pri ktorom nie je možné ignorovať a bagatelizovať práva účastníkov ani povinnosti súdu týmito právami zodpovedajúce. Z tohto dôvodu má sťažovateľ za to, že odôvodnenie dovolacieho súdu nielenže vecne odporuje zákonu a porušuje práva na vecné a vnútorne konzistentné odôvodnenie rozsudku, ale opätovne preukazuje aj účelovosť argumentácie dovolacieho súdu...

Napriek uvedeným pochybeniam prvostupňového súdu (a následnému rozhodnutiu súdu prvého stupňa bez vypočutia sťažovateľa) mali odvolací súd, ako aj dovolací súd možnosť túto vadu napraviť a odporcu v konaní majúcom rozhodujúci význam pre jeho ďalšiu činnosť aj právnu existenciu... vypočuť.

Odvolací súd (opierajúc sa o ustanovenie § 214 OSP), ani dovolací súd (vychádzajúc z ustanovenia § 243a OSP), pojednávajúce nenariadili, čím bolo odporcovi znemožnené v troch stupňoch súdneho konania trvajúceho šesť a pol roka uplatnenie jeho práva na verejné prejednanie veci...»

Sťažovateľka namieta, že najvyšší súd sa nevysporiadal dostatočne s tým, že jej nedoručil predvolanie na pojednávanie okresného súdu na 24. marec 2009, že ju nepredvolal na pojednávanie na 15. apríl 2009, na ktorom bol vyhlásený rozsudok okresného súdu, a že jej odňal možnosť konať pred súdom (nenariadenie pojednávania odvolacím ani dovolacím súdom, pozn.). Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd s týmto okruhom dovolacích námietok generálnej prokuratúry dostatočne a ústavne konformne vysporiadal a jeho závery nemožno hodnotiť ako účelové, keď uviedol: „Neopodstatnené boli aj dovolacie námietky poukazujúce na údajné pochybenia súdov pri doručovaní predvolania žalovanej na pojednávanie. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovanej bolo náhradným spôsobom, t. j. uplatnením fikcie doručenia pri splnení podmienok vyžadovaných zákonom pre takýto postup, doručené predvolanie na pojednávanie nariadené súdom prvého stupňa na deň 14. 1. 2009 a 24. 2. 2009. Postup prvostupňového súdu, ktorý v oboch prípadoch uskutočnil pojednávanie v neprítomnosti žalovanej, bol v súlade s ustanovením § 101 ods. 2 O. s. p... Zo spisu je tiež zrejmé,

že predvolanie na pojednávané nariadené na deň 24. 3. 2009 bolo dňa 17. 3. 2009 doručené konateľovi žalovanej. Doručenka (pripojená k č. l. 108) potvrdzujúca túto skutočnosť nevzbudzuje v tomto smere žiadne pochybnosti a to ani v spojení s tým, že v rovnaký deň bola konateľovi žalovanej doručená aj zásielka súdu určená do vlastných rúk a obsahujúca uznesenie o poriadkovej pokute (č. l. 109) a o čiastočnom zastavení konania (č. l. 111). Obsahu spisu nezodpovedá ani námietka, že štvrté pojednávanie bolo nariadené na 15. 4. 2009 a že na toto pojednávanie žalovaná nebola predvolaná. Na tento deň pojednávanie nariadené nebolo a prvostupňový súd v tento deň ani nepojednával. Išlo o deň, na ktorý len za účelom vyhlásenia rozsudku bolo odročené pojednávanie uskutočnené dňa 24. 3. 2009. Keďže žalovaná sa na pojednávanie nariadené na deň 24. 3. 2009 neustanovila a ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o jeho odročenie, sama sa zbavila možnosti dozvedieť sa o termíne vyhlásenia rozsudku.

Rovnako nedôvodnou bola aj dovolacia námietka o odňatí možnosti žalovanej konať pred súdom tým, že jej nebolo doručené vyjadrenie žalobcov k odvolaniu. Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 209a ukladá súdu prvého stupňa povinnosť doručiť ostatným účastníkom odvolanie s výzvou na možnosť sa k nemu vyjadriť, neukladá však povinnosť doručiť ostatným účastníkom aj prípadné vyjadrenie k odvolaniu. Napriek absencii takéhoto výslovného zákonného príkazu by nedoručenie vyjadrenia k odvolaniu mohlo byť za určitých okolností porušením princípu „rovnosti zbraní“ v konaní. O takýto prípad by išlo vtedy, ak by vyjadrenie k odvolaniu malo alebo mohlo mať zásadný vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu. V prejednávanej veci takáto situácia nenastala. Vyjadrenie žalobcov k odvolaniu bolo totiž v podstate len konštatovaním správnosti rozsudku súdu prvého stupňa a jeho skutkových a právnych záverov vo vzťahu k odvolacím námietkam. Z odôvodnenia odvolacieho rozsudku nevyplýva, že by odvolací súd k prijatiu jeho záverov viedlo vyjadrenie žalobcov k odvolaniu žalovaných. Naopak je z neho zrejmé, že odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Za tejto situácie bol správny aj postup odvolacieho súdu, ktorý v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O. s. p. rozhodol o odvolaní žalovanej bez nariadenia pojednávania...»

Ústavný súd konštatuje, že argumentácia sťažovateľky nebola spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu.

V druhom okruhu svojich sťažnostných námietok sťažovateľka uviedla, že «v kontexte nastolených sporných otázok a vykonaných dôkazov... rozhodnutia súdov vo veci neboli riadne odôvodnené, odôvodnenia rozhodnutí súdov v jednotlivých stupňoch si odporovali navzájom a v základných tvrdeniach odporovali aj objektívnemu zistenému skutkovému stavu, odôvodnenia tak boli nezrozumiteľné a zároveň navodzujúce dojem účelovosti...

súdy sa v odôvodneniach nevysporiadali so základnou, objektívnou, a pre vec rozhodujúcou skutočnosťou, ktorou je charakter predmetu nájmu...

Prvostupňový súd v odôvodnení konštatoval, že v danom prípade išlo o nájom nebytových priestorov, a preto je chýbajúci súhlas obce dôvodom neplatnosti nájomnej zmluvy...

Sťažovateľ namietal tento záver súdu v odvolaní, v ktorom predložil množstvo argumentov preukazujúcich, že v danom prípade objektívne nemôže ísť o nájom nebytových priestorov podľa zákona č. 116/1990 Zb. sťažovateľa.

Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd sa s týmto kľúčovým argumentom sťažovateľa stotožnil... avšak dospel k nesprávnemu právnemu záveru, keď vyvodil, že aj za týchto okolností je súhlas obce k nájmu potrebný. Tento právny záver však priamo odporuje zákonu...

Dovolací súd si bol podľa názoru odporcu vedomý neúnosnosti takejto argumentácie, a preto so zámerom udržať konštatovanie o neplatnosti nájomnej zmluvy, vo vzťahu k námietke generálneho prokurátora, svojvoľne vyložil odôvodnenie odvolacieho súdu tak, že odvolací súd sa v odôvodnení „nepresne“ vyjadril...

Údajná „nepresnosť“ odôvodnenia v tak závažnej otázke by sama osebe zakladala nejednoznačnosť rozhodnutia a porušenie práva na spravodlivý súdny proces,... pokiaľ by bolo možné považovať túto časť odôvodnenia za úvahu nadbytočnú, a v dôsledku toho ju považovať za irelevantnú, ostalo by rozhodnutie odvolacieho súdu v tejto časti nedostatočne odôvodnené a v dôsledku toho aj nepreskúmateľné...

Za závažné porušenie § 157 ods. 2 OSP považuje odporca tiež absenciu akéhokoľvek vyjadrenia odvolacieho súdu k tvrdeniu odporcu o odňatí procesných práv.».

Ústavný súd vo vzťahu k druhému okruhu námietok sťažovateľky konštatuje, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku dôsledne, podrobne a ústavne konformne odôvodnil

limity svojej prieskumnej právomoci, keď zdôraznil: „V preskúmanej veci uplatnil generálny prokurátor dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. a/ a písm. c/ O. s. p. Dovolací dôvod podľa písm. c/ tohto ustanovenia, t. j. nesprávne právne posúdenie veci, odôvodnil nedostatočným zistením skutkového stavu veci a nesprávnou aplikáciou, resp. interpretáciou relevantného práva.

Pri úvahe o správnosti právneho posúdenia veci dovolací súd preveruje, či zistený skutkový stav (t. j. skutkové závery vychádzajúce zo skutkových zistení ako výsledku hodnotenia dôkazov vykonaných súdmi v základnom konaní) dovoľoval odvolaciemu, resp. prvostupňovému súdu urobiť príslušný právny záver. To, či dovolateľ vytyka súdom v základnom konaní nedostatky pri zisťovaní skutkového stavu veci, nie je v tejto fáze dovolacieho prieskumu podstatné a tak odôvodňovanie nesprávneho právneho posúdenia veci nedostatočným zistením skutkového stavu veci je pre dovolacie konanie z pohľadu dovolacieho dôvodu podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. právne bezvýznamné.

Občiansky súdny poriadok v znení do 31. 8. 2003 v § 241 ods. 2 písm. c/ a v § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. pripúšťal odôvodnenie dovolania aj tým, že rozhodnutie vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Tento dovolací dôvod však od 1. 9. 2003 účinnosťou novely O. s. p. vykonanej zákonom č. 353/2003 Z. z. prestal byť súčasťou platnej právnej úpravy. Vzhľadom na túto skutočnosť môžu byť nedostatky v zistení skutkového stavu z hľadiska dovolacieho prieskumu významné len ako tzv. iná vada konania a to za podmienky, že táto vada mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ a § 243f ods. 1 písm. b/ O. s. p.)...

V prejednávanej veci generálny prokurátor, hoci v súvislosti s namietaným nesprávnym právnym posúdením veci vyčítal súdom v základnom konaní nedostatočne zistený skutkový stav, inú vadu konania, ktorá by mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ako samostatný dovolací dôvod neuplatnil, a ani z obsahu spisu takáto vada nevyplýva.

Prvostupňový súd po vykonaní a zhodnotení vykonaného dokazovania dospel k skutkovým zisteniam, z ktorých urobil skutkový záver, že medzi žalobkyňou 1/ a právnym predchodcom žalobcov 2/ a 3/ ako prenajímateľmi a žalovanou ako nájomcom bola 17. 5. 2002 uzatvorená zmluva o nájme, predmetom ktorej boli nebytové priestory... že išlo o nebytové priestory stavebne určené na prevádzkovanie obchodu a služieb (toto skutkové

zistenie vyplýva z kontextu celého odôvodnenia prvostupňového rozsudku), že boli prenajaté žalovanej na podnikateľské účely a že k ich prenájmu nebol daný predchádzajúci súhlas mestskej časti B.

Pri neexistencii žiadnych okolností, ktoré ako tzv. iná vada konania (v zmysle už skôr uvedeného) by boli spôsobilé spochybníť tento skutkový záver ako výsledok hodnotenia dôkazov súdom prvého stupňa, bolo úlohou dovolacieho súdu posúdiť, či právny záver prvostupňového i odvolacieho súdu zodpovedal zistenému skutkovému stavu. Podľa názoru dovolacieho súdu súd prvého stupňa i odvolací súd, ktorý sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu, správne aplikovali na zistený skutkový stav zákon č. 116/1990 Zb. v znení platnom do 1. 7. 2004 a správne ho aj interpretovali. Preto je správny aj ich právny záver o absolútnej neplatnosti zmluvy o nájme označených nebytových priestorov pre nedostatok predchádzajúceho súhlasu obce (príslušnej mestskej časti) s ich prenájmom...“

Z uvedeného vyplýva, že rozsah prieskumnej právomoci najvyššieho súdu vo vzťahu k rozsudku krajského súdu a rozsudku okresného súdu bol vymedzený dovolacími dôvodmi uplatnenými generálnou prokuratúrou, v rámci ktorých najvyššiemu súdu neprináležalo vyhodnocovať skutkové závery okresného súdu a krajského súdu o kvalifikácii predmetu nájmu. Preto námietka sťažovateľky, že „*súdy sa v odôvodneniach nevysporiadali so základnou, objektívnou, a pre vec rozhodujúcou skutočnosťou, ktorou je charakter predmetu nájmu...*“, nebola spôsobilá spochybníť ústavnú konformnosť záverov najvyššieho súdu.

Sťažovateľka namietala aj účelový výklad odôvodnenia rozsudku krajského súdu najvyšším súdom s cieľom vylúčiť zo svojej prieskumnej právomoci (vymedzenej dovolacími dôvodmi generálnej prokuratúry) posúdenie správnosti právneho záveru krajského súdu o aplikovateľnosti zákona č. 116/1990 Zb. pri kvalifikácii predmetu nájmu ako časti budovy, a nie nebytového priestoru.

Podľa generálnej prokuratúry (aj sťažovateľky) krajský súd síce potvrdil rozsudok okresného súdu, ale v odôvodnení svojho rozsudku zmenil kvalifikáciu predmetu nájmu

na nehnuteľnosť – budovu, resp. časť budovy a následne na tento skutkový záver nesprávne aplikoval zákon č. 116/1990 Zb.

V uvedenom generálna prokuratúra (aj sťažovateľka) videla naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c) OSP, t. j. že rozsudok krajského súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd sa nestotožnil s názorom generálnej prokuratúry a uviedol: *«Generálny prokurátor... z rozsudku odvolacieho súdu vyvodil záver, že odvolací súd mal za to, že predmetom nájmu bola celá budova. Tento záver však nezodpovedá obsahu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu ako celku. Odvolací súd výslovne uviedol, že sa stotožňuje s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa, teda aj s jeho skutkovým záverom, podľa ktorého predmetom nájmu boli nebytové priestory. Úvaha odvolacieho súdu končiaca právnym záverom, že súhlas k prenájmu by bol potrebný, aj keby išlo (odvolací súd použil nie celkom presnú formuláciu „že i keď ide...“) o nájom celej budovy, bola len úvahou navyše (tzv. obiter dictum – na okraj), nič nemeniacou na stotožnení sa odvolacieho súdu s právnym záverom súdu prvého stupňa o absolútnej neplatnosti zmluvy o nájme nebytových priestorov pre absenciu predchádzajúceho súhlasu mesta, resp. príslušnej mestskej časti s ich prenájmom. Z tohto dôvodu námietky generálneho prokurátora týkajúce sa riešenia právnej otázky, či súhlas s prenájmom bol alebo nebol potrebný aj v prípade, ak predmetom nájmu bola budova ako celok, boli právne nevýznamné a dovolací súd sa nimi nezaoberal...»*

Ústavný súd po oboznámení s obsahom rozsudku krajského súdu konštatuje, že hodnotenie časti odôvodnenia rozsudku krajského súdu najvyšším súdom ako „tzv. obiter dictum – na okraj“ nebolo účelové, svojvoľné či arbitrárne.

Z kontextu celého odôvodnenia rozsudku krajského súdu najvyšší súd správne ustálil, že krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu stotožniac sa s jeho kvalifikáciou predmetu nájmu i právnym záverom o aplikovateľnosti zákona č. 116/1990 Zb. na posúdenie platnosti zmluvy s takýmto predmetom nájmu.

Krajský súd v časti odôvodnenia svojho rozsudku hodnotenej najvyšším súdom ako „*tzv. obiter dictum - na okraj*“ uviedol právny záver o aplikovateľnosti zákona č. 116/1990 Zb. aj na posúdenie platnosti zmluvy, ktorej predmetom je časť budovy, a nie nebytový priestor. Uvedený právny záver najvyššiemu súdu neprináležalo v dovolacom konaní posudzovať (v súlade s jeho prieskumnou právomocou vymedzenou dovolacími dôvodmi generálnej prokuratúry), keďže na jeho základe nedošlo k potvrdeniu správnosti záveru okresného súdu o absolútnej neplatnosti posudzovanej nájomnej zmluvy.

Preto ani námietka sťažovateľky o účelnosti výkladu odôvodnenia rozsudku krajského súdu najvyšším súdom nebola spôsobilá spochybníť ústavnú konformnosť záverov najvyššieho súdu.

Podľa sťažovateľky dôsledkom hodnotenia časti odôvodnenia rozsudku krajského súdu najvyšším súdom ako „*tzv. obiter dictum – na okraj*“ je nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu spočívajúce v nevysporiadaní sa s odvolacou námietkou sťažovateľky o nesprávnej kvalifikácii predmetu nájmu okresným súdom.

V tejto súvislosti ústavný súd opätovne poukazuje na rozsah prieskumnej právomoci najvyššieho súdu (daný dovolacím dôvodmi uplatnenými generálnou prokuratúrou), ktorá, ako to už bolo zdôraznené, vylúčila z prieskumnej právomoci najvyššieho súdu v dovolacom konaní posudzovanie odôvodnenosti skutkových záverov krajského súdu. Preto ani táto časť argumentácie sťažovateľky nebola spôsobilá spochybníť ústavnú konformnosť záverov najvyššieho súdu.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd svoje závery primeraným spôsobom odôvodnil, tieto závery sú spätne preskúmateľné, logické a vychádzajúce z aplikácie príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, nie sú zjavne neodôvodnené a ani arbitrárne, preto sú ústavne udržateľné. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej postup súdu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci,

nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Ústavný súd poukazuje aj na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nie je jeho úlohou zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie, ktoré podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov patrí najvyššiemu súdu (m. m. I. ÚS 17/01, I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09).

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Ústavný súd nezistil možnosť porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v jej prítomnosti a aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom a rozsudkom najvyššieho súdu, a preto sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa už ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky na ochranu ústavnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. februára 2013